

Arka Sistem Serebrovasküler Hastalıklarda Risk Faktörlerinin Anatomik Lokalizasyonla Olan ilişkisinin Değerlendirilmesi

Dr. Mulla BOZKURT (1), Dr. Himmet DEREÇİ (2), Doç. Dr. Orhan YAĞIZ (3), Dr. Filiz MANGA (1), Dr. İlkey YILDIRIM (1), Dr. Reyhan SÜRMEİ (1), Dr. Emine TAŞKIRAN (1), Dr. Aysu YETİŞ. Dr. Vasfiye İLBAY (1)

ÖZET

Bu çalışmada, 2004 yılında S.B. İstanbul Eğitim ve Araştırma Hastanesi Acil Nöroloji Polikliniği'ne başvuran ve arka sistem lokalizasyonlu iskemik inme tanısı alan 25 hasta ; yaş, cinsiyet, sigara, alkol, hipertansiyon, diabet ve hiperkolesterolemi gibi risk faktörleri ve bu risk faktörleri ile stroke lokalizasyonları arasındaki ilişkiyi araştırdık. Sonuçları literatür eşliğinde tartışarak yorumladık.

Anahtar Kelimeler: Risk faktörleri, anatomik lokalizasyon ,posterior serebral infarktılar

SUMMARY

Relationship Between the Risk Factors and Anatomical Localization in Posterior Cerebral Ischemic Infarcts

In this study we investigate the relationship between the risk factors including; age, sex, cigarette, alcohol, hypertension, diabetes mellitus, hypercholesteremia and the anatomical localization of posterior cerebral ischaemic strokes. We argued the results with the literature.

Key Words: Risk factors, anatomical localization, posterior cerebral infarcts

Tüm iskemik inmelerin dörtte bir kadarı posterior dolaşım alanını etkileyen patolojiler sonucu gelişmektedir. Bunların %59'u beyin sapında, %47'si serebellumda yerleşmektedir. %16'sı ise kombine supra ve infratentorial alana ait multipl vertebrobaziler infarktlardır.(1)

Bu çalışmada ,2004 yılında S.B. İstanbul Eğitim Hastanesi Nöroloji Acil Polikliniğine başvuran ve arka sistem kaynaklı inme tanısı alan 25 hasta çalışmaya alınmıştır. Bu hastalar; yaş, cinsiyet, sigara, alkol, hipertansiyon, diabet ve hiperkolesterolemi gibi risk faktörleri ve bu risk faktörlerinin anatomik lokalizasyonlarla ilişkileri araştırıldı. Sonuçlar literatür eşliğinde tartışıldı.

Serebrovasküler inmelerin etyolojik çalışmaları daha çok anterior dolaşım alanıyla geniş ölçüde sınırlandırılmıştır. Oysa iskemik inmelerin % 25kadarı posterior dolaşım sahasında meydana gelmektedir. Posterior dolaşım alanında meydana gelen infarktların %20'sinin kardiyak,

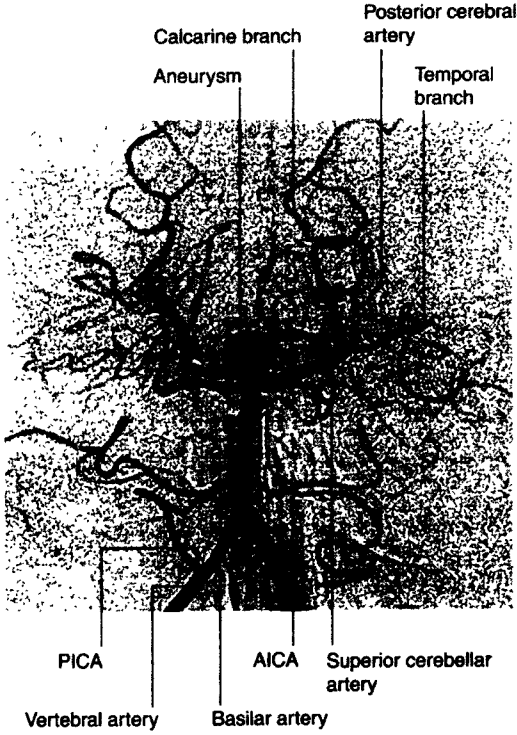
yaklaşık %20'sinin intraarteryel (emboli kaynağı ise genellikle vertebral arterdir) emboli nedeniyle oluştuğu bildirilmiştir.(.2)

EPİDEMİYOLOJİ

Posterior dolaşım alanında meydana gelen yetmezliklerin klinik prezantasyonu vertebrobasiler sistemle ilgili geçici iskemik ataklardan Locked –in sendromuna kadar değişen geniş bir dağılım aralığı göstermektedir. Basiler arter oklüzyonu tüm posterior dolaşım alanında meydana gelen inmelerin % 8-14 'nü oluşturmasına karşın ,mortalitesi %90'lara ulaşmaktadır. New England Medical Center Registry Of Posterior Circulation Strokes tarafından yapılan çalışmada posterior dolaşım alanında meydana gelen infarktların mortalite oranı 4% olarak rapor edilmiştir.

ANATOMİ

Posterior dolaşımı; vertebral arterler, basiler arter, posterior arterler ve dalları oluşturur. Bu arterlerin beyin sapını (medulla, pons ve orta beyin) besleyen kısa penetran ve sirkümfereyal dalları bulunmaktadır.

PATOFİZYOLOJİ

Posterior dolaşım alanında meydana gelen infarktların nedeni primer olarak lokal arteriyel ateroskleroz (büyük damar hastalığı) ve penetran arter hastalığına (lakünler) bağlanmaktaydı. Ancak yapılan çalışmalar posterior dolaşım alanında meydana gelen infarktların %20-50 sinden kardiyojenik embolilerin sorumlu olduğunu göstermektedir.

METOD

2004 yılının Mart-Ağustos ayları arasında SSK İstanbul Eğitim Hastanesi Acil Nöroloji polikliğine başvuran ve iskemik serebrovasküler hastalık olarak yatışı yapılan ve yapılan tetkikler sonucunda arka sistem serebrovasküler hastalık tanısı alan 15 bayan ,10 erkek hasta incelendi.

Bayan hastaların yaş ortalaması 56.4 ,erkek hastaların yaş ortalaması 57.3 genel yaş ortalaması 56.7 olarak tesit edildi.Yaş aralıkları 24 ile 77 arasındaydı.

Bu hastalara rutin kan tetkikleri ,Elektrokardiyografi (EKG),Bilgisayarlı beyin tomografisi,(BBT) kranial Manyetik rezonans (MR),kranial MR Anjiyografi ,Eko-kardiyografi ,karotis ve vertebral arter renkli dopler Ultrasonografi si (RDUSG) uygulandı.

SONUÇ

Çalışmaya alınan hastaların;%60'ı bayan, %40'ı erkek,%70'ı düzenli sigara kullanıyor,67%'sinin kan glukoz değeri 115'in üstünde bulundu.Bunların %25'i yeni Diabet tanısı aldı. %67'sinin kolesterol değeri 220'nin üzerinde;%34'ünün trigliserid değeri 150'nin üzerinde, %56'sının LDL değeri 150'nin üzerinde, %75,8'sinin arteriel kan basıncı 130/85'in üzerinde,20%'sinde kronik atrial fibrilasyon,5%'inde akut atrial fibrilasyon saptandı.

Hastaların %84'ü inme ,%16'sı geçici iskemik atak olarak tanı aldı.İnmelerin kranial MR incelemelerinin %36'sında pons tutulumu, %24'ünde oksipital tutulum, %8'inde serebellum tutulumu, %8'inde talamik tutulum, %12'sinde midbrain tutulumu tesbit edildi.

Hastaların karotis ve vertebral arter RDUSG incelemesinde 38.8%'sinde vertebro/basiler yetmezlik, 33.3%'ü normal,11%'inde ateromatöz değişiklikler,5.5%'inde a.carotis intenada oklüzyon,12%'sinde unilateral vertebral areter oklüzyonu tesbit edildi.

Ekokardiografik incelemelerde; hastaların 62%'i normal sınırlarda, 18%'inde mitral yetmezlik, 12%'sinde sol ventrikül diastolik disfonksiyonu, 8%'inde MI sonrası sol ventrikül duvarında segmental kasılma kusuru tesbit edildi.

TARTIŞMA

Aterosklerozun etyolojisinde yer alan sigara,diabetes mellitus, hiperkolesterolemi, hipertansiyon değerleri yapılan güncel çalışmalar ışığında sürekli yenilenmektedir.Bu risk faktörlerinin tek başına veya kombine durumlarda iskemik serebrovasküler hastalıklar açısından farklı risk parametrelerine sahip olmaktadır.Komplikasyon gelişmemiş diabetik bir hastada kan glukoz değeri 200mg/dl düzeyinde tolere edilebilir kabul edilirken ,ek olarak hiperkolesterolemisi vee hipertansiyonu olan bir hastada bu değer 115mg/dl 'ye çekilmektedir.

Yapılan bu çalışmada pons tutulumu; diabetes mellitus (DM) u olan arka sistem iskemik serebrovasküler inneli (ASSVİ) li hastaların %40'ında.DM ve Hiperkolesterolemisi olan ASSVİ li hastaların %48 inde,hipertansiyonu olan hastaların %25 inde görülmüştür.

Serebellum tutulumu; DM si olan ASSV li hastaların %8 inde DM ve hiperkolesterolemisi Olan ASSVİ li Hastaların %12 sinde hipertansiyonu olan ASSVİ li hastaların %10 nunda Görünmüştür. Oksipital bölge tutulumu;DM si olan ASSVİ li hastaların %20 sinde, DM ve

Hiperkolesterolemisi olan ASSVİ li hastaların % 30 unda,Hipertansiyonu olan ASSVİ li Hastaların %10 un-

da görülmüştür. 1993 yılında Neurology dergisinde yayınlanan J.Bogousslavsky nin ' The etiology of Posterior circulation infarcts' adlı makalede diyabet DM ve hiperkolesterolemisi olan ASSVİ li Hastaların %60 ında beyin sapı %40 ında Serebellum tutulumu bildirilmiştir.

1998 yılında F.Crawley tarafından yapılan bir çalışmada ASSVİ li hastaların %56 sında Beyin sapı %37 sinde serebellum tutulumu bildirilmiştir.

Bizim Çalışmamız Literatür ile karşılaştırıldığında;geçen zaman diliminde risk faktörlerine Yönelik yapılan tedavilerin arka sistem iskemik serebrovasküler in-melerin oranını azalttığını göstermektedir.

KAYNAKLAR

- 1- Treatable lesions demonstrated on vertebral angiography for posterior circulation Ischaemic events.** The British Journal Of Radiology.1998;71
- 2- The etiology of posterior cerebral infarcts.** Neurology.1943;43
- 3- The Anatomy of the Posterior Communicating Artery as a Risk Factor**
For Posterior Cerebral Infarction.The New England Journal Of medicine.1994;330:22